
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

ZSOLTÁR 119 - XVIII.

Zsoltár 119, 137-144

2015. 02.15.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: János evangéliuma 10,22-30

Imádkozzunk: Hadd legyen, Atyánk, mostani imádságunk első szava újra a hálaadás. Hálaadás azért, hogy Krisztusunk által helyreállítottál bennünket az igaz életben. És dicsőítés, hogy ebben az új életben, mely öröklét felé mutat, megtartasz és megőrzöl bennünket. Köszönjük, hogy mindazt, amit e földi életben kaphattunk Tőled: áldásaidat, kegyelmeidet, irgalmasságodat, megsegítő szeretetedet, mind, mind úgy vehettük, mint az eljövendő világ foglalóját, mint a mennyei élet erőit, melyek arra buzdítanak bennünket, hogy már ebben az életben is bátran, boldog reménységgel igyekezzünk Feléd, hálaadással magasztalva nevedet. Ezért is kérünk, Mennyei Atyánk, légy hozzánk irgalmas! Töredelmes szívvel megvalljuk Neked, hogy sokszor elfordultunk Tőled, más irányba tartottunk, elfeledtük szentséges nevedet és örök Igédet, másra figyeltünk, magunk alkotta, magunk elé tűzött célokra. És megvalljuk töredelemmel azt is, feledtük a hitet, a szeretetet, örök igazságodat. Kérünk, töröld el minden vétkünket, oldozz fel terheink alól, hogy az új életben megerősítve nyitott szívvel fogadjuk Igédet, hogy az építsen, erősítsen, buzdítson, világosítson. Add nekünk Szentlelked megsegítő erejét. Kérünk, Krisztusért, hú kezesünkért, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen

Textus: 119. zsoltár 137 – 144. vers

Igaz vagy Uram, és a te ítéleted igazságos.

A te bizonyosságaidat igazságban és hűségben jelentetted meg, és mindenek felett való egyenességben.

Buzgóságom megemészt engem, mert elfeledkeztek a te beszédedről az én ellenségeim

Felettébb tiszta a te beszéded, és a te szolgád szereti azt.

Kicsiny vagyok én és megvetett, mert a te határozataidról el nem feledkezem.

A te igazságod igazság örökké, és a te törvényed igaz.

Nyomorúság és keserűség ért engem, de a te parancsolataid gyönyörűségeim nékem.

A te bizonyosságaidnak igazsága örökkévaló; oktass, hogy éljek!

Szeretett gyülekezet, kedves testvérim! Két előrebozsított megjegyzést szeretnék a zsoltár mai szakaszának magyarázata elé bocsátani. Az egyik az, hogy a régi magyarázók, például Augustinus egyházatyja, vagy a középkorban Aquinói Tamás, vagy Kálvin János, gyakran nem azt mondják a zsoltárt magyarázva, hogy a zsoltáros ezt vagy azt mondja, hanem azt: a próféta. Ennek oka az, hogy a zsoltárokat olvasva gyakran olyan mondatokkal, megfogalmazásokkal találkozunk, amelyeket csak akkor tudunk jól megérteni, ha úgy vesszük, mint jövendöléseket, próféciákat, egészen pontosan: előtekintéseket Isten ígéreteire, a szabadítóra, Jézus Krisztusra. Továbbá, azt is ide kell kapcsolnom, hogy olykor a zsoltáros is olyan érzelmekről tesz bizonyosságot, olyan indulatok mutatkoznak meg a szívében és a lelkében, amit leginkább a prófétáknál tapasztalunk. A szakasz, amit az imént felolvastam, tele van ilyen prófétai indulattal.

A másik megjegyzés már a magyarázat elejéhez tartozik. Emlékszünk, a múltkori szakaszban a zsoltáros könyörgőre vette a dolgot. Felkiáltott, fohászzkodott és arra kérte Istent, segítse őt, hogy ne uralkodjék el rajta a hamisság. Nem akar a bűn hadifoglya lenni. Aztán láttunk egy nagy drámát, igazából véve az ember tragédiáját, a halálnak e testét, ahogy Pál apostol is leírta a Római levél 7. részében. Mintha mai tapasztalattal azt mondhatnánk, hogy a bűnnek mindig úgy kezdődik a dolgunk, ahogy a hadifogság annak idején Magyarországon. Malenkij robot. Egy nap, két nap, - kicsi munka, kicsi elfoglaltság, nem olyan nagy dolog az. Aztán élethosszig tartó rabság lett belőle. Ezért hallottuk, hogy az előző részben a zsoltáros áldást is kért magára, mégpedig a nagy papi áldással, az ároni áldással: orcádat világosítsd meg rajtam!

Most azonban valami egészen más, mondhatom, ritka, a Zsoltárok könyvében vagy ezt a zsoltárt olvasva különös, prófétai úgy jön - és igen nehéz. Vegyük most sorba. Először is kimondja a zsoltáros, hogy: *kicsiny és megvetett*. Akik majd otthon újra olvassák ezt a szakaszt, látni fogják, hogy így áll: *kicsiny vagyok én és megvetetted, a Te határozataidról el nem feledkezem*, és ez a szó: de ott apró dőlt betűkkel áll a revideált Károliban. Ez már többször előfordult a zsoltárban, például: megaláztak, de igazságodról meg nem feledkeztem meg, nyomorúságba kerültem, de hűségéről megemlékeztem... Itt azonban az eredeti szövegben nincs ott ez a szó, hogy *de*, - ezt a fordító gondolja oda. S most én inkább egy kettőspontot tennék ide és így olvasnám: *kicsiny vagyok én és megvetett: határozataidról el nem feledkezem*. Vagyis ez kettőspont itt **értelmezés**, - **ez most indoklás**, **ez azt jelenti**, hogy *mert*. Azért vagyok kicsiny és megvetett, azért vesznek semmibe, azért oktatnak ki, mondván gyerek vagy te még, tapasztalatlan vagy még, ne szólj egy szót se, *mert* határozataidról meg nem feledkezem. Lapozunk vissza János evangéliumába, ahol a vakon született ember meggyógyításának történetét olvassuk. Már az is megdöbbsent bennünket, hogy ugyan meggyógyult egy ember, de nem örül senki. Inkább, s ez döbbenetes dolog, inkvizícióra hívják és azt firtatják, hogy ki gyógyította meg? Hogy csinálta az illető, és hogy történhetett meg ez szombat napon? Erre azt mondja a vakon született: nem tudom, hogy ki gyógyított meg, de az biztos, hogy nem lehetett bűnös ember, mert Isten a bűnös ember kérését nem

hallgatja meg. Erre letorkolják, s azt mondják neki: te mindenestől fogva bűnös vagy, bűnben születél, ne oktass bennünket! Mintha ez csendülne itt a zsoltár szavából: ragaszkodom igazságodhoz, megemlékezem határozataidról, ezért vesznek semmibe és ezért vagyok megalázva. Prófétai helyzet.

De menjünk tovább, azt mondja még ugyanitt, a 139. versben: *buzgóságom megemészt, mert elfeledkeztek a Te beszédedről az én ellenségeim*. Megemészt a kétségbeesés, todulás vesz rajta erőt, mert Isten ellenségei (éppen azok, akik a nyomorúságát okozták, éppen azok, akik beszorították, és semmibe vették őt!) elfelejtették Istennek a beszédeit. S ez megemészt, beléfojtja a szót, tönkreteszi, megsemmisíti. Hogyan? Ez egészen megdöbbenő.

Mert az nyilvánvaló, hogy a magunk baja mindig fáj nekünk. És okkal visszük ezeket Isten elé. A magunk baját, betegségét, fájdalmát, megalázottságát, vereségeit és veszteségeit mind-mind Isten elé visszük. Sírunk és siratunk. És sokszor éppen úgy, ahogy a zsoltáros, szaladunk is a panaszunkkal Istenhez, s türelmetlenül kérleljük. Nehezen tűrünk bármilyen csapást, sőt, ha csak egy ujjal megböknék, már attól is felrobbanunk. Aztán eltelünk nagy bánattal, keserűséggel, hogy benne vagyunk a nagy bajban – és elfeledtek minket. Ignoráltak minket, senkik vagyunk. Senkik vagyunk: elveszik a jogainkat, kiforgatnak, füttyülnek ránk, elfelejtenek minket. Úgy, ahogy Józsefet ott, Egyiptomban, a börtönben feledte a főpohárnok, holott megígérte neki, ha úgy lesz, ahogy megfejtette álmát és kiszabadul, közbenjárók érte. Aztán kiszabadult a főpohárnok, és elfeledte Józsefet. Vagy, még mélyebben úgy van ez, ahogyan Jób panaszodik, amikor leírja betegségét, nyomorúságát, zaklatottságát, összedőlt életét, és egészen döbbeneteset mond, metaforikus persze a beszéd: *elfelejt engem az anyaméh is, – úgy elfelejtenek, mintha meg sem születtem volna, mintha soha egy percet nem éltem volna ezen a világon*. Márpedig ami nincs, azt nem nehéz elfelejteni. Még azt is megjegyzem, hogy ez az elfeledettség, ott a bajaink kellős közepén nagy indulatokat tud bennünk felszítani. Azt írja Sámuel könyve, hogy amikor Saul elüldözte Dávidot, ő maga köré gyűjtött egy szabad csapatot, négyszáz embert, mindenféle kivert figurát, akik talán betyárok, zsványok voltak, talán jogfosztottak, ám megjegyzi Sámuel könyve, hogy ezek olyan emberek voltak, akiket mindenki elfelejtett, leírták őket. Le voltak írva és tele voltak keserűséggel. Nos, testvérek, ha elfelejtenek minket, midjárt tudunk valami forradalmat csinálni. Mert a totyogó kisgyerek az indulata megmarad az emberben, és **a kamasz indulata is megmarad az emberben**. Nemrégiben olvastam egy érdekes tanulmányt, a pszichológusok rájöttek arra, amit a szülők mindig is tudtak, hogy a kamasz mindig ezt sugározza: hagyjál engem békén!, a szobája ajtajára kiírja: Belépni tilos! - de közben csak vacog, hogy megkérdezzék: mi van veled, édesem? Kétségbe van esve a végleges magánosság érzetétől, s valójában attól dühös! Nos, ilyen az ember: ha elfelejtenek, összedöntjük az egész világot is. Csakhogy nem erről beszél itt a zsoltáros. Nem azt mondja, hogy Uram, elfelejtettek engem..., rám tört a nyomorúság, mindenből kiforgattak, kikergettek a semmibe. És nem mondja azt sem, amit Jób mond nyomorúságában, hogy: még az anyaméh is elfeledkezett rólam. Hanem azt mondja: Uram, megemészt buz-

góságom, mert elfeledkeztek a *Te* beszédedről. Egészen speciális és különleges ez a feledés. Azt olvassuk Mózes V. könyvében, amikor újra elhangzik a törvény, hozzáfűzi újra meg újra Isten a nagy próféta, Mózes által: *ne feledd el az Urat!* Aztán azt olvassuk a Bírák könyvében, amikor Isten népe életébe tizenöt, húsz, negyven évenként újra beköszönt a baj, hogy a baj előzménye mindig ez, így mondja a krónikás: *elfelejtették az Urat*. Erről beszél itt a zsoldáros.

De hadd tegyem rögtön hozzá a kérdést, hogy hát ugyan kinek fáj, ha Isten igazságát felforgatják? Hát jól vagyok, nem?! Megvan a havi fix, kedves, szerető család vesz körül, békeidőt láthatunk hosszú ideje immár, csökken a benzin ára, nagy a nemzeti összefogás, kinek fáj, ha Isten igazságát elfelejtik, felforgatják, törvényét lábban tapadják!? Lábbal tapodják őt – természetem hozzá gyorsan –, aki nélkül egyébként nincsen élet... Mintha a mai folyamatokat jelezné a zsoldáros. De persze ezek a folyamatok nem maiak, mondok én híres neveket, mondom Athént, mondom Spártát, mondom Hellászt, mondom Egyiptomot, mondom Rómát, mondom Bizáncot – és a maiakat nem is mondom. Vagy mondjam? – Mondom a Reichet, mondom a Szovjetet. Ezeket olykor el-el siratjuk, de persze minél közelebb van valamelyik, annál hamarabb temetjük, a 20. századiak nem kellene, még gondolatban sem. De ha a gallokra gondolok, ők is örültek, ha megrendült a Római birodalom, vagy ha a trákokra gondolok, ők sem bánták, ha hullott Trója, vagy ha a zsidókra gondolok, ők sem bánták, ha hullott Egyiptom vagy Babilon. Miről voltak híresek, hírhedtek ezek az eltűnt, nagy birodalmak? Arról, hogy törvényeikkel, szabályaikkal le akarták győzni, felül akarták múlni a természetet, a teremtés rendjét, *elfelejtették* Isten beszédét, a teremtést, az ígéretet, a vigasztalást, a világosságot, s végül elfelejtették az életet. Milyen törvényeket hoztak? – Hát mindent, ami a világ rendjét megfordítja. Tanultuk mi annak idején földrajz órán, igaz (akkor, még dicsőítéssel!), hogy mit ki nem talált a nagy Sztálin! Mennek ott Szibériában a nagy folyók az Északi-tengerbe, délen meg csak homokszivatag van. Mire Sztálin azt mondta: fordítsuk meg a folyók folyását! A tengernek nincs szüksége vízre, irányítsuk a sivatagba a vizet és felvirágozunk. Az emberi civilizáció egyik legnagyobb ökológiai katasztrófáját idézték elő. Pedig – mondja a zsoldáros – *felejtébb tiszta az Isten beszéde*.

Emlékszünk, volt már a zsoldárosnak egyszer egy efféle kohászati hasonlata, amikor azt mondta, hogy Isten *elveszti a hamisakat, mint a salakot*. Ott a salak azt jelentette, amikor kiegészítik az ércből a fémeket és megmarad a meddő, - az a salak, azt félredobják. És emlékszünk – mondta a zsoldáros és a próféta, Ezékiel –, attól rettegek, hogy Isten még egyszer gondosan összegyűjti ezt a salakot, még egyszer kohóba veti, hátha maradt még benne valami nemesfém, és ezért újra kiegészíti. Rettenetes dolog az élő Isten kezébe esni. De itt egy másfajta eljárásról beszél, most nem az ércből égeti ki a fémeket, meg újra a meddőből, hanem a fémeket vetik tűzbe, hogy ha még maradt benne valami a salakból, a haszontalanból, a meddőből, azt is kiégessék belőle. A nemes fémekkel szoktak így eljárni, az ezüsttel meg az arannyal. Felejtébb tiszta, ebből az eljárásból veszi a kifejezést a zsoldáros. Rendkívül bonyolult, rendkívül drága, rendkívül költséges folyamat eredménye

ez, csak a drága fémekkel csinálják. Illetve, egyszer használja még a Biblia ezt a kifejezést, amikor Gedeon csatába ment Amálek ellen harmincezer dicső vitézzel, nagy sereggel, de aztán az Úr megparancsolta neki, hogy válogasson! (Bírák 7,4) És ennek nyomán huszonkilencezer-hétszáz vitézt haza kellett küldeni. Háromszáz maradt, egy százalék, - és ez az egy százalék volt a legkevesbé alkalmas arra, hogy harcoljon. Ők voltak a legkevesbé kiképzettek, a hadba vonulás előtt sosem volt a kezükben fegyver. És mégis, - győztesek lettek. De visszatérve a képhez, azt mondja a zsoltáros, hogy Isten beszéde, az Isten igéje egy többszörösen megtisztított, sokszorosan megtisztított drága érték - és azt mondja: én ezt szeretem. Tiszta az Isten igéje, ragaszkodom hozzá. Vagyis a szeretet emészti a zsoltárost, ez epeszi el, a szeretet teszi tönkre, ebbe hasad bele a lelke, amikor látja, hogy elfeledik Isten beszédét az emberek! S lám, a zsoltáros, a hárfapengető, versírogató hirtelen prófétává lesz, mert ahol elfelejtik az Isten tiszta igéjét, hűségét és igazságát, ott nem is lehet mássá. Ott prófétává kell lennie, mert ahogy Ézsaiás prófétánál olvasunk: nagy a baj! *A Seregek Urának szöleje pedig Izrael háza* – mondja a próféta –, *és Júdea férfiai az Ő gyönyörűséges ültetése; és várt az Úr jogörzésre, és íme, lett jogorzás. Irgalomra várt és lett siralom.* (Ézsaiás 5,7) Jogörzésre várt és lett belőle jogorzás! – zseniálisan fordít Károli Gáspár, mert ez itt szójáték: őrizni vagy orozni szinte egybe halljuk, de mennyire más az irány! Megőrizni valakiknek a jogát és az igazságát vagy elorozni azt, milyen más. A héberben is szójáték van, egyetlen egy kis betűn múlik a dolog, ahogy lenni az szokott: őrizni vagy orozni, egy betű az, - és mégis két világ, menny és pokol. Prófétának kell lenni.

Mondok néhány mai példát, mert mintha a mai világot jelezné számunkra a zsoltáros. Ahogyan rohan előre a világ, s bővítik folyamatosan a jogokat, csupa ilyet látunk. Egy amerikai filozófus-politológus írt tízegynéhány évvel ezelőtt egy könyvet a *decens* társadalomról. Vagyis arról, *hogyan kell egy egész társadalomnak* elegánsnak, kedvesnek, méltányosnak lenni, senkit meg nem bántani, méltóságából ki nem forgatni, tiszteletet megadni. Nos, a *decens* társadalom délibábjára felé rohanunk. Ám azt vesszük észre, hogy a jogok kibővítése örvény kezdik az embereket jogaikból, szabadságukból, méltóságukból kiforgatni. Azt mondják, hogy szólásszabadság van. De lám, annyi tabu-téma soha nem volt még az emberiség életében, mint ma. Kérdezem, a politikai korrekt nevében: van szólásszabadság vagy nincs szólásszabadság? Majd eldöntik a hatalmasok. Vagy például, mi az élet, mikor kezdődik az élet, kinek van joga ezt eldönteni? Vajon a magzat önálló életkezdemény-e, vagy az anya egy húsdarabkája, amivel azt csinál, amit akar? Majd valahol eldöntik az okosok. Jogörzés, jogorzás. Például, szabad jog-e az öngyilkosság a méltó élet nevében? Nem tudom. De azon csodálkozom, hogy a gyógyításra, az élet megőrzésére fölesküdtött orvosokat mostanában már törvényekkel kényszerítik abortuszra vagy eutanáziára. Jogörzés? Jogorzás? Majd eldöntik a hatalmasok, akiknek persze, ez csak szellemi játék vagy társadalombiztosítási csiki-csuki, vagy éppen istenkedés. Mi az ember méltósága, mi a házasság, van még férfi, van még nő, van még haza, van még hűség, van még hit, van még közösség, van még identitás, van még Isten? Majd hoznak mindenre törvényt a hatalmasok, akik

azt mondják, hogy jogokat őriznek, - a próféta meg azt mondja: jogokat oroznak. De mindehhez azt is hozzá kell tennem, hogy nyugtalanok ám ezek a hatalmasok és cinikusok! Nagyon nyugtalanok. És ez a nyugtalanságuk azt hozza, hogy kell nekik a jogorzáshoz egy pofozógép is, akin gyakorlatoztathatják ezt az újmódi igazsághozást vagy igazságvívést. Most éppen az egyház vagy a keresztyénség ez a pofozógép. A minapában az amerikai elnök, Barack Obama a keresztyének által tartott imareggelin kifejezte azon gondolatát, hogy ő azért ózkodna a Szíriában üldözött keresztyének megvédelmezésétől, felszabadításától mert, **úgymond: egykor a keresztyének a keresztes háborúkban súlyos atrocitásokat követtek el!** Ez így van, régi szégyen! Csak most, ebben az érvben nem jó valahogy. , Mert ez majdnem olyan, mint amikor a farizeusok megtiltották a szombatnapi gyógyítást, vagy még inkább olyan, mint amikor a mentőállomás parancsnoka azt mondja valakinek, aki mentőt hív a haldokló beteghez, hogy nem küldök mentőt, mert a maga ükapja egykor rosszul viselkedett. Jogörzés? Jogorzás? Nem könnyű a helyzet, a zsoldárosé sem, és a miénk sem.

De Uram – mondja a zsoldáros -, a Te beszéded színtiszta és én szeretem! Az ég és a föld elmúlnak – mondja Jézus –, de az én beszédeim soha el nem múlnak. Hol van Babilon, hol van Egyiptom, hol van Spárta, hol van Athén, hol van Róma, hol van a Reich, hol van a Szovjet és hol lett a Pax Americana? Az ég és a föld elmúlnak, de a Krisztus beszédei soha el nem múlnak. Uram, a Te beszéded színtiszta, és én azt szeretem. Nyomorúság és zaklatás ért, - de parancsolataidban gyönyörködöm. Gyönyörködöm, igen speciális és különleges szó ez, szinte csak a 119. zoltárban találjuk meg. Valami olyasmit jelent, mint amikor az ember a kedves kis unokát a térdére veszi, babusgatja, becézgeti, mert édes, mert gyönyörű, mert ránéz az ember és gyönyörűséggel telik el. Nem is tudjuk, honnan kölcsönözte ezt a szót a zsoldáros, mert nem nagyon találjuk meg másutt a Bibliában. Azt mondja a 24. versben: Uram, gyönyörködöm a bizonyosságaidban, aztán még három helyen megismétli: Uram, gyönyörködöm a Te törvényedben (77,92,174 vers). Most pedig: parancsolataidban. Csak két másik helyen találjuk még ezt a szót a Bibliában. Az egyik éppen az imént idézett ézsaiási jóvendölés, prófécia, kemény szó, ahol a próféta nevében mintegy Isten panaszkodik. Hadd olvassam föl még egyszer Ézsaiás próféta 5. könyvéből: *a Seregek Urának szöleje pedig Izrael háza, és a Júda férfiai az Ő gyönyörűséges ültetése... Az a gyönyörű, amit Isten ültetett, az a gyönyörű, amit Isten alkotott. És ezt megerősíti az, amit a Példabeszédek könyvében olvasunk (Péld 8,30), ahol az örök isteni bölcsesség szól magáról, és azt mondja: amikor Isten a világot teremtette, olyan voltam Isten előtt, mint egy kis gyerek, aki játszik a tengerpart fövényén, - mondja az örök isteni bölcsesség. Vagyis az Isten bölcsességének, a logosznak, a testté lett Igének gyönyörűség a teremtés. Isten gyönyörködött abban, amit alkotott. Így is hangzik a Teremtés könyvéből, minden teremtési nap estéjén azt mondja az Úr: ímé jó, ímé igen jó, Isten gyönyörködik az Ő teremtésében.*

Sokszor elmondtam, hogy ebben a zoltárban mindig van egy tükröztetés is. Most arról az Istenről vall a zsoldáros, aki gyönyörűt alkotott, és ennek az Istennek örök

törvénye, örök igazsága, örök hűsége, örök határozatai gyönyörűségesek. Így vall: szeretem, Uram, azokat. A szakasz utolsó versén pedig, szinte megszokott módon, egy nagy felkiáltás, egy nagy kérdés van. A múltkor áldást kért a zsolttáros, mert nehéz helyzetben volt, szorongatta a saját bűne, elesettsége, és így kiáltott: *Uram, fordítsd a Te orcádat reám.* Most pedig ezzel a kiáltással fejezi be: *Uram, oktass, hogy éljek.* Ez látszólag nem különös, mert többször kiáltott már így korábban is: *Uram, tégy jót velem, hogy éljek.* Ezt értjük: Uram, tégy jót velem, hogy éljek, adj valami jót, segíts előre, áldásaid, jótéteményeid életet adnak nekem. Aztán így kiált töredelemmel: *Uram, adj irgalmat, oldozz föl, szabadíts meg, ments föl nehéz helyzetből, töröld el a vétkeimet, hogy éljek.* Aztán egy másik helyzetben így kéri Istent: *Uram, támogass engem,* állj mögém, állj mellém, állj elélem, támogass engem, légy pártfogóm, hűséges kezesem, *hogy éljek.*

De ha ezeket mind-mind szívesen magunkhoz öleljük: *az áldást, az ajándékot, az irgalmat, a támogatást,* akkor a felolvasott szakasz értelmében most még egy prófétai kérést is kell Istenhez intéznünk, bátran így mondom, hogy prófétai kérést, - mert a próféták is tudnak kérni. Nem úgy van a dolog, hogy a próféta kap Istentől egy üzenetet, beszalad a körünkbe, elmondja és elszalad; Jónás próbálkozott effélével, nem jött össze. A próféta is tud kérni, sőt, a prófétának is kell kérnie. Igen, vannak prófétai kérések. És ez a prófétai kérés ma így hangzik: *taníts, Uram, hogy éljek.* Igazságodra taníts meg, rendeléseidben gyönyörködni taníts meg, utadra taníts meg, a Te szabadságodra taníts meg! Taníts mindarra, ami a Te rendelésed, igazságosságod, hűségességed és szereteted. A régi latin közmondás úgy szól, hogy nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk. Mikor 14 évesen az első latin órán bemagoltuk aszép mondást, kicsit azért el el voltunk szontyolodva, hogy máris ki akarnak rúgni az életbe ezzel a mondattal, mert mi még tanulnánk egy-két dolgot. Nem az iskolának, az életnek tanulunk. Hadd tegyem ezt most egész pontosná a zsolttár szavaival. Így kiált: *oktass, hogy éljek, taníts, hogy éljek!* Ha Isten tanít, nem az életnek tanulunk. Ha Isten tanít: élni kezdünk. Oktass, hogy éljek. Ámen

Imádkozzunk!

Nagy a baj, Urun! Nagy a baj, a jót rossznak mondják, a rosszat jónak. A világosságról azt hazudják, hogy sötétség, a sötétséget kínálgatják világosságként. Várunk a jogörzésre és csak jogorzás van. Nagy a baj, Urun, nagy a baj, mert mi is hajlamosak vagyunk elfeledkezni Igédről és igazságodról, hűtlenkedünk mi is és feledünk Téged, az örökké hűségest. Nagy a baj. Feledjük, hogy Igéd felettébb tiszta és sokszor megkopik bennünk, hogy mennyire szeretjük azt, mert az az életnek beszéde. Hajolj hozzánk, oktass bennünket, hogy élhessünk. Adj kegyelmet, szabadítást, gyógyítást, vigasztalást, hogy élhessünk. Támogass bennünket sok harcunkban, küzdelmünkben, leginkább félelmeink közepette, hogy élhessünk. Add meg nekünk azt a jót, amit felőlünk készítettél, hogy élhessünk, és taníts, hogy hálás életet élhessünk. Kérünk a betegekért, gyógyításukért, a gyászolókért, hogy megvigasztald őket, az elesettekért, hogy fölemeld őket, a jogfosztottakért, hogy elnyerjék jogaikat, kérünk azokért, akiket semmibe vesznek, hogy Benned vissza-

nyerhessék méltóságukat. Kérünk ezért az egész háborgó világért, az emberért, a népek vezetőiért, a törvényhozókért, az igazságtevőkért, a hatalmasokért, kérünk Urunk, világosságodat add nekik, hogy boldog és békességes időket élhessünk. S áraszd szívünkben Igédnek szeretetét, hogy soha betelni ne tudjunk vele, s vágyakozzunk szüntelen arra, hogy Te Magad légy tanítónk Szentlelked által, hogy világosságban járhassunk, hogy láthassuk Krisztusunkat, és hogy benne és általa életünk lehessen. Őérette kérünk, hallgass meg bennünket. Ámen